

„A jelen ingadozó, a jövő bizonytalan, egyedüli pozitívum a kővé merevedett múlt.”

Megbocsátás – feledés nélkül

Az ókorban elhangzott bölcsesség óta földünkön népek, nemzetek pusztultak el. És ez így volt a legújabb korban, a 20. században is. Két világháború ritkította az emberiséget. Ebben élre került Európa. Földrészünkön hazánk mély sebeket kapott... Alighogy elhallgattak a fegyverek, a '45-ös tavasztól békét és főleg emberséget remélt országban a gyűlölet tört magának utat. A múltért nemcsak politikusokat, katonákat okoltak, hanem az itt élő német nemzetiséget is. Mivelhogy ahhoz a nációhoz tartoztak, amelyik a hazánkat megszállt Szovjetunió ellensége volt.

Ezért tiltották meg, hogy anyanyelvükön beszéljenek. Ezért szüntették meg a német nyelvű szentmiséket. Ezért tartottak házkutatásokat és vettek el gabonát, burgonyát, zsírt, bort és sok minden mást. Ezért uszítottak ellenük az újságok azzal, hogy szabotálták a beszolgáltatást. De hát ki tudott eleget tenni ilyen irányú kötelezettségének, akit otthonából elhurcoltak, internáltak?

Nem tudtam felfogni, megérteni: miért mindez? Miért büntetik azokat, akik két és fél évszázadon át becsülettel és szorgalommal szolgálták ezt az országot? És a seb akkor kezdett gennyesedni, amikor felsejlett, hogy innen kitelepítik azokat, akik 1941-ben német anyanyelvűnek vallották magukat.

A községházán készült a lista. Az embereket a félelem többismertlenes egyenlételle lepte meg. Egyiket azért, mert kismizik és a bizonytalanságba úszik, a másikat pedig azért, mert ugyan magyar, de német hangzású neve miatt a vagyona kellett.

Még nem került nyilvánosságra a kitelepítendő névsora, amikor némi remény csillant meg az emberek szemében: 1946. január elsején hatályba lépett az I. sz. köztársasági törvény. Ebben foglalmazták meg az állampolgárok természetes és elidegeníthetetlen jogai között a személyes szabadsághoz és biztonsághoz, a tulajdonhoz és másokhoz való jogokat. Ám ez alól kivételt tettek: nem illeték meg e jogok a német nemzetiséget. Maradt továbbra is a bizonytalanság: ki került fel a listára?

Február elején kitétték a községháza hirdetőtáblájára. Sok száz között rátaláltam legjobb barátom nevére, akivel néhány hónappal korábban tértem haza orosz fogságból. Elmentem hozzá.

Érthetően olyan lehangolt állapotban találtam, mint búcsúlevele írásakor a peresztegi fogolytáborban. Remegett kezében a cigarettá, melyet alighogy elszívott, parazsáról rágyújtott a következőre.

– Miben segíthetek?

Kérdésemre úgy nézett rám, mint akiről elmezavarodottságot lehet feltételezni.

– Nem segíthet rajtunk senki... Apám halála miatt nekem kell gondoskodnom az édesanyámról és három testvéremről. De hogyan? A ház, a szőlő és minden más elveszett... Negyvenkilős csomagot vihetünk magunkkal személyenként, ennivalót, ruhamegő. Minden más felesleges...

Amíg, mint kilyukadt zsákból a búzaszemek, folyt a panasza, rájöttem: ez a segítség. Beszélje ki magát, könnyítsen szorongásain, enyhítsen elkeseredettségén... Édes jó Istenem! Mit ér egy csepp a tengerben?

Íróasztaláról felkapta a lámpát.

– Vidd és őrizd meg emlékémet!

Február 27-én nem mentem iskolába. A reggeli, ködös, hűvös napon hosszú, fedett tehergatonokból álló szerelvényt toltak az ötödik vágányra. Emlékeztetett valamire... A megalázott,

lealacsonyított, kismizített emberek eszköze volt a kiszámíthatatlan jövőbe szállításhoz. A második. Öt nappal korábban mintegy 700 embert útnak indítottak. Biaiakat, torbágyiakat vegyessen. A Szövetséges Ellenőrző Bizottság képviselőjében előbb amerikai katonatiszt érkezett, nem sokkal utána egy orosz nyolc közkatonával. A szertartásos kézfogás után az intelligensebb zsebébe nyúlt és nyitott tenyerén cukorkát kínált a báméskodó gyerekeknek. Olyan érzésem támadt, hogy ezt rossz néven vette a széles tányérsapkás, csak azt nem sejtettem, miért. Vagy mert nem kapott, vagy mert ő nem volt jószívú?

Dél felé szállingóztak kisebb csoportokban a kiutasítottak. A száraz, fagyos földön tompán kopogott a test egyensúlyát nehezen megtartó lábak alatt a szülőháza, a szülőföld búcsúja. Kevesen tudták, hogy sorsukról a 12.330/1945. ME. rendeletben döntöttek. Ebben mondták ki a megfélebezhetetlen szentenciát: el kell hagyniok mindent, amiért megdolgoztak eleik és amiért verejtékezték ők maguk is. Megfosztották őket a múlttól, a szép vagy kevésbé szép emlékeket teremtő múlttól. Az élet rejtelmes titkainak gyermeki felfedezésétől, az összefirkált iskolapadoktól. Az édes vagy keserű szerelem megcsodált ízétől, beteljesedésétől. A szívét sajgató, kikényszerített válástól, amikor a háború szele kavarta fel a port. És elszakították őket attól a virágoskerttől, ahol örök csendben pihentek az emlékek...

– Hol a Jóska? – kérdeztem az édesanyjától, aki már elhelyezkedett a kijelölt vagonban.

– Hazament...

A világ legtermészetesebb dolga, hogy az ember hazavágyik. Oda kívánczik, ahol ölelő karok tárulnak szét, az édesanya szüntelen robotolástól megfáradt, de magához szorítani sohasem erőtlén karjai. De ez az otthon már nem az az otthon! Az én önzetlen barátom mégis hazament... Minő nehéz elhagyni az édes otthonot... És milyen mélységes fájdalom utoljára benyitni az ajtón...

Délután Bokor József főútszettelendő szentmisét celebrált az ideiglenes felállított oltárnál. A végigkönyezett liturgia végén a Himnusz több száz hívó közül alig néhányan énekelték. e még az erősebb nemhez tartozók is hamar elakadtak.

A pap külön-külön megáldotta a vagonokat, amelyeket már teletűztek gallyakkal és nagyméretű szentképekkel. Az egyikre fehér

KRÓNIKA

LOKÁLPATRIÓTA HAVILAP

Kiadó: KRÓNIKÁS BT.
Felelős kiadó és szerkesztő:
Horváth Imre
Alapító munkatárs:
ifj. Ebner Tibor

Szerkesztőség címe:
2051 Biatorbágy, Jókai u. 12.
Telefon: 06-(23)-311-239
E-mail: kronika@westel900.net

Nyomdai kivitelezés:
KRÓNIKÁS BT.

ISSN 1216-9366

Címlapon:
Tavaszi látkép

Fotó: Horváth Imre

krétával ezt írták: „Gott mit uns!” (Isten velünk!). Néhány kocsival hátrább: „Ásótól, lapáttól nem félünk, ha kell, még a jég hátán is megélünk!” Az utolsón: „Isten veled Torbágy!”

A pályamesterség előtt megszólalt a rezesbanda. Megkezdődött a búcsúzás. Indulók hangjaira végigjártam a szerelvényt... A 15-ös vagonban 24-en vártak további sorsukra: Gauland, Koller, Straub és Lantos családokkal együtt legjobb barátom ötöse. Koller Józsi bácsi éveken át üzletünk részére fuvarozott. Vajon ki fogja hajtani holnaptól a lovait?

Erősen sötétedett... Hideg volt, valamennyi mínusz lidérce ráfagyott az ábrázatokra. Behúzódtam a vasúti raktár épületéhez. Mellettem az asszonyok szemeiket törölték, keveset beszéltek. A nők szíve előbb sebezhető, jobban tud fájni, mint bármely férfié. Ha véletlenül kijött, ki tudott jönni egy hang, az szavakban állt össze: „Mi lesz ezekkel a szegényekkel?” Senkitől sem hallottam szitkokat, senki sem tiltakozott, mindenki beletörődött a megváltoztathatatlanba. Mindenki tudomásul vette és elfogadta Shelley bölcsességét: „Csak egy igazság van, a tenger igazsága.”

– Beszállás! – és a vasutasok síjja élesen hasított bele a sötétségbe. A zenekar a Himnuszba kezdett. A vagonokból magasra emelt piros-fehér-zöld zászlókat utoljára lobogtatta meg a torbágyi szél. A szerelvényt kísérő rendőrök sortüzet adtak a levegőbe. Durrogásokat túlharsogták a fűvösök:

„... Megbűnhődte már e nép a múltat, s jövőndőt.” Erre megriadt a mozdony és egymás után megrándultak a vagonok is... Összetörték a szívek... A magyar földet éppen úgy áztatták a dermedt könnyecskéket, mint a vagonok deszkáit. Búcsút intettek az agyondolgozott kezek, csókot dobtak a sírástól eltorzult ajkak... A búcsúzás mindig fájdalom. De hogy ennyire tudjon fájni?

Gondolataimmal visszatértem a megkövesedett múltba. A csúnya, csúnyább, legcsúnyább emlékeim közül egyetlen villantottam fel. Sokszor elgondolkoztam: milyen sok az a fájdalom, amit egyik ember okoz a másiknak, és milyen elenyésző a más forrásból, tárgyából eredő sérülés. Ha megvágjuk a kezünket, leesünk és összezuñunk magunkat, a testi fájdalom előbb-utóbb megszűnik, a seb begyógyul. Nem így, ha lelkünk sérül meg, mert az soha nem heged be.

Készülőben van egyetlen írásművem, egy önéletrajzi dokumentumregény. Reményeim szerint ebben az évben könyv formájában kiadható lesz. Beszédemben ebből idéztem. Azért olvastam, hogy szó szerint adjam vissza azt, amit akkor leírtam. Befejezésül ismét ebből olvasom fel azt a részt, amit évek múlva legjobb barátom írt:

„Sokszor harcolok az emlékekkel: akarom, hogy ne vesszenek semmibe... de az élet, a külső benyomás oly erős, hogy nincs előle menekülés. Napról-napra idegenebb, fátyolosabb lesz az egykori volt és egyszer majd – sok év múlva – tán nem marad vissza más, mint egy fájdalom nélküli emlékezés. Valószínűleg nem értettél meg, hiszen nektek Torbágy és az otthon védett és ápolat fészkek maradt meg! Ti – ha sokszor nehéz és harcokkal teli is a jelen – nem álltatok egy idegen világ ezernyi nehézsége előtt kitagadva, be nem fogadva: hontalanul... De sokszor fáj, de sokszor gondoltam Tompa Mihály két sorára:

»Neked két hazát adott végzeted,
Nekünk csak egy volt, az is elveszett.«

Az emberi gyűlölet okozta sebek 54 év alatt sem gyógyultak be. Fáj még ma is mindkét részről: akik elűzettek és akik maradtak. A szülőhaza azonban nem vett el: kitárlt karokkal hív és vár a szülőfalu, Biatorbágy. Várjuk mindazokat, akiket hajdanán könnyezve búcsúztattunk. Akiktől soha nem szakadtunk el. Szívünk-lelkünk minden kínjával, minden fájdalmával együtt maradtunk.

A szétszakított családokért, a kiutasításért soha nem tápláltunk gyűlöletet. Megvetést annál inkább! Ámde az idő múlásával eljutotunk oda, hogy megbocsássunk az erőszakot elkövetőknek. Mert megbocsátani sokkal nemesebb dolog, mint elégtételt venni. Az ember meg tud és meg fog bocsátani...

De feledni soha!

Kun László

Meghívó

Kedves Biatorbágyiak!

Felhívom figyelmüket és szeretettel meghívom Önöket a harmadik biatorbágyi (biai) találkozóra Neckarwestheimbe.

Ideje: 2000. április 29-én (szombat), 16 óra.
Helyszíne: 74382 Neckarwestheim, Reblandhalle, Restaurant

Jelentkezés legkésőbb 2000. április 9-ig
a Biatorbágyi Krónikánál
vagy Handl Jánosnál (Hunyadi u. 24.).

Szobarendelés lehetséges,
szoba ára: 1 személynek 70 DM, 2 személynek 100 DM.

Franz Stierbach

Pályázókat várnak

Nemzetközi Ifjúsági Találkozó

Biatorbágy Nagyközség Képviselő-testülete felhívja a Biatorbágyon lakó 15–22 év közötti középiskolás, főiskolás vagy egyetemista, illetve dolgozó fiatalok figyelmét, hogy 2000. július 30–augusztus 5. között Németországban, Gerstetten–Herbrechtingen–Steinheim szervezésében Nemzetközi Ifjúsági Találkozó lesz, a rendező magyar és francia testvértelepüléseinek fiataljai számára is.

Herbrechtingen 30 biatorbágyi fiataalt hív, akik számára az önkormányzat biztosítja az ingyenes részvételt.

A jelentkezés feltétele: biatorbágyi állandó lakóhely, iskolalátogatás vagy munkaviszony igazolása, előnyös a német, angol, vagy francia nyelvtudás, bemutatkozó önéletrajz, valamint rövid indoklás, hogy miért szeretne kimenni a találkozóra.

A jelentkező, pályázata mellékleteként, készítsen összefoglalót Biatorbágy és Herbrechtingen közötti testvérvárosi kapcsolatok történetéről, a kapcsolat fejlesztésében részt vevő szervezetekről és személyekről.

Bejelentő határidő: 2000. 03. 31. (péntek) 12 óra.

A jelentkezés leadásának helye: a polgármesteri hivatal titkárságán, Biatorbágy, Baross Gábor u. 2/A.

Az elbírálás az áprilisi képviselő-testületi ülésen történik, értesítés a döntéstől számított 10 napon belül.

Iskolai névadó

Biatorbágy Nagyközség Képviselő-testülete felhívást tesz közzé a Biatorbágyi Általános Iskola elnevezésére – névadójának személyére.

Javaslatot várunk mindenkitől (magánszemélytől, egyesülettől stb). A javaslatot kérjük indokolni.

A névadó személy valamilyen formában tükrözze a községünkhöz való kötődést.

Javaslatokat 2000. május 1-jéig kérjük személyesen vagy postai úton leadni (feladni) a Polgármesteri Hivatalban (2051 Biatorbágy, Baross Gábor u. 2/A).